

Straffa inte kapitalet som bygger svenska företag

Dagens Industri den 3 september 2026

En ny studie av Marius Ring, David Seim och Gabriel Zucman har satt fart på debatten om de allra rikastes skatter. Forskarna visar att en stor del av inkomsterna högst upp i fördelningen stannar i personliga holdingbolag och diskuterar två långtgående åtgärder: en ny progressiv förmögenhetsskatt eller personlig, löpande beskattning av bolagens kvarhållna vinster. Oxfam och andra opinionsbildare kräver samtidigt att även inkomster i holdingbolag ska beskattas.

Studien belyser en legitim fördelningspolitisk fråga. Men dess inkomstbegrepp får inte automatiskt bli underlag för skattepolitiken. Att hänföra ett bolags kvarhållna vinst till ägaren kan vara rimligt när ekonomisk ojämlikhet mäts. Det betyder inte att samma belopp är disponibel privat inkomst eller bör beskattas som om ägaren hade tagit ut pengarna.

Vinster i rörelsedrivande svenska företag har redan belastats med bolagsskatt. När utdelningar och kapitalvinster på näringsbetingade aktier är skattefria inom bolagssektorn är syftet att undvika kedjebeskattnings. Personlig skatt tas normalt ut när ägaren för över pengarna till sig själv. Den ordningen skiljer mellan kapital som återinvesteras och resurser som används privat.

Det är en ekonomiskt viktig skillnad, inte ett bokföringstrick.

Ett holdingbolag gör det möjligt för en entreprenör att sälja ett företag och använda kapitalet i nästa. Pengarna kan finansiera en ny verksamhet, fungera som såddkapital åt andra entreprenörer eller ge ett växande företag en ägare med både kapital, erfarenhet och uthållighet. Om ägaren personbeskattas innan någon privat utdelning har skett minskar det kapital som kan sättas i arbete. Staten behandlar då återinvestering som konsumtion.

Sverige har prövat den motsatta modellen. Under 1970- och 1980-talen gjorde bolagsskatt, mycket höga skatter på utdelning, förmögenhetsskatt och inflation att den reala effektiva marginalsikten på vissa ägarfinansierade investeringar kunde överstiga 100 procent. Det blev svårt att bygga privat företagskapital och de stora svenska företagen dominerades i växande grad av institutionellt och utländskt ägande. De reformer som därefter genomfördes har bidragit till en anmärkningsvärd omsvängning.

Finansdepartementet beskriver i en aktuell promemoria den svenska kapitalmarknaden som den mest utvecklade i EU. Sverige har varit etta i unionen för riskkapitalinvesteringar under de senaste fem åren, har flest enhörningar per invånare i Europa och har haft över 500

börsintroduktioner på ett decennium – fler än Tyskland, Frankrike, Italien och Nederländerna tillsammans.

Departementet pekar uttryckligen ut den tillväxt- och investeringsfrämjande beskattningen som en del av förklaringen. Möjligheten att sälja ett företag via ett holdingbolag utan omedelbar personlig beskattning har gjort entreprenörer till affärsänglar och riskkapitalister i nya företag. Det som nu beskrivs som en lucka i skattesystemet är alltså också en central del av infrastrukturen för svenskt företagsbyggande.

En skatt riktad mot individuellt ägda holdingbolag skulle dessutom snedvrider konkurrensen mellan ägare. Utländska koncerner, pensionskapital, stiftelser och andra institutioner kan ofta återinvestera utan motsvarande personliga beskattning. Varför ska just den svenska entreprenören eller familjeägaren ha mindre kapital kvar för att köpa, utveckla och långsiktigt äga företag?

Resultatet kan bli mindre svenskt individuellt ägande – inte mer rättvisa.

Det innebär inte att alla upplägg ska lämnas orörda. Privat konsumtion som göms i bolag ska beskattas. Reglerna bör också hindra att arbetsinkomster utan affärsmässiga skäl omvandlas till lägre beskattade kapitalinkomster. Men sådana problem ska mötas med preciserade regler mot missbruk, inte med en generell schablonbeskattning eller löpande personbeskattning av vinster som finansierar investeringar.

Inför varje reform bör regeringen därför kräva en analys av hur den påverkar kostnaden för kapital, tillgången till riskvilligt ägarkapital och konkurrensen mellan svenska och utländska ägare. Skattesystemet kan gärna bli mer enhetligt och transparent, men neutralitet uppnås inte genom att missgynna den ägarform som tydligast förenar ansvar, kontroll och långsiktighet.

Sveriges problem är inte att för mycket privat kapital återinvesteras i företag. Problemet är att alltför många lovande bolag säljs eller flyttar innan de har vuxit sig stora här. Politiken bör göra det lättare för svenska entreprenörer att fortsätta som ägare och investerare. Beskatta pengarna när de blir privat inkomst – men straffa inte kapitalet medan det bygger nästa svenska företag.

Magnus Henrekson